

00485/eredeti/TÜK

LEKÖZELTETVE:
3
sz.
irattartás

Készült 90 példányban

..... számú példány
Szolgálati használatra

TPB-Táj/5./1977.

TÁJÉKOZTATÓ

MINŐSÍTÉS MEGSZÖNT

a Tudománypolitikai Bizottság 1977. október 7-i üléséről

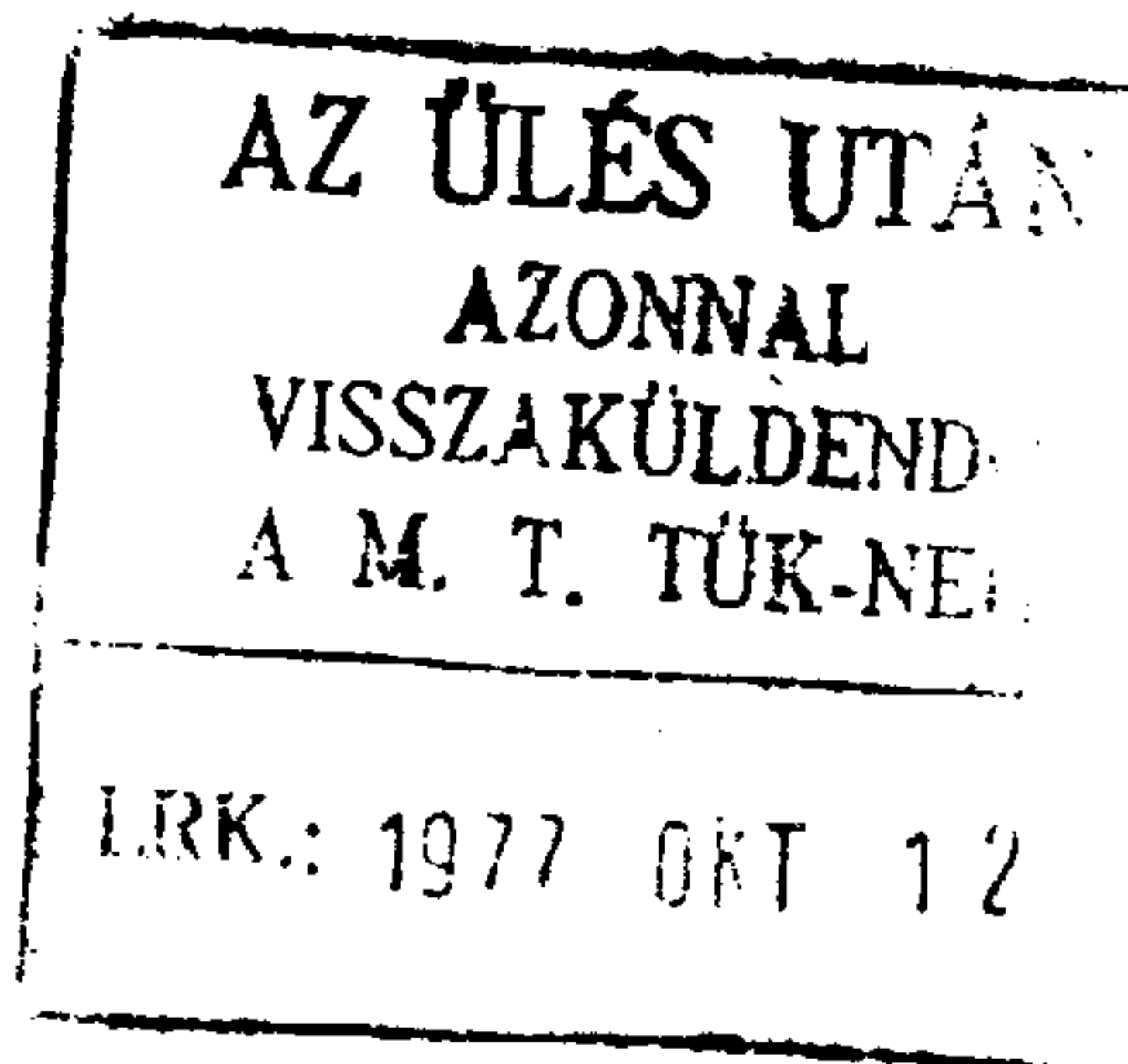
Az ülésen részt vettek: Aczél György a TPB elnöke
Szekér Gyula az NGKB elnöke

Ajtai Miklós
Korcsog András
Köpeczi Béla elnökh.
Hetényi István
Márta Ferenc
Polinszky Károly
Romány Pál
Sebestyén János
Szentágothai János
Szita János
Tétényi Pál titkár
a TPB tagjai

/Az ülésről hiányzott: Ábrahám Kálmán,
Faluvégi Lajos, Nemeslaki Tivadar,
Simon Pál és Schultheisz Emil/.

Oláh István
Lengyel László
állandó meghívottként

Aczél György /E.ü.min.h./
Gácsi Miklós
Juhász Ádám
Madarasi Attila
Szabó János
/helyettesítés/

Napirend: A licencpolitika fejlesztésének feladatai, a megvalósítás feltételrendszere.

Előadó: Ajtai Miklós elvtárs

Meghívott: Káplár József elvtárs

Előzmények: A Tudománypolitikai Bizottság több ízben tárgyalta licencforgalmunk helyzetét és azzal kapcsolatban határozatokat hozott /30.017/1976; 30.014/1976; és 30.0001/1977/. 1976. november 22-én hozott határozatában az MSZMP Gazdaságpolitikai Bizottsága javasolta:

- az OMFB - az érintett szervek bevonásával - dolgozzon ki irányelveket a licencvásárlásra és hasznosításra, tegyen javaslatot e licenctevékenység koordinálásának, engedélyezésének, értékelésének, nyilvántartásának rendezésére;
- az OMFB javaslatait a Tudománypolitikai Bizottság és ezt követően a Kormány tárgyalja meg a szükséges állami intézkedések megtétele céljából.

Az előterjesztés főbb megállapításai:

Licencforgalmunk fejlődött, de elmarad a lehetőségektől és gazdasági szükségleteinktől. A licencvásárlások koordinációja gazdaságpolitikai céljainkkal nem kielégítő. Ennek oka: licenctevékenységünk nem tudatos elvek, hanem jórészt gyakorlati tapasztalatok alapján alakult ki.

Fontos, hogy a licencpolitikában érdekelt valamennyi szerv számára rendelkezésre álljanak országos érdekeket kifejező irányelvek, emellett a tárcák dolgozzák ki ágazati licencpolitikájukat.

A licencvásárlásokat a hazai kutatással és fejlesztéssel összhangban, gazdasági célkitűzéseinkből kiindulva kell elhatározni. Indokolatlanul alacsony mértékük elsősorban abból adódik, hogy sem a vállalatok, sem a kutató-fejlesztő apparátus nem kellően érde-

kelt a külföldi szellemi termékek vásárlásában. Az eddigi tapasztalatok arra utalnak, hogy a licencvásárlásban nem érvényesül kellő összhang a népgazdasági és a vállalati érdekek között. Ez indokolja az állami irányítás közvetlenebb eszközeinek, továbbá speciális anyagi ösztönzőknek az érvényesítését a vásárlások előmozdítása érdekében. Az ágazati minisztériumoknak saját licencpolitikájukat a vállalati érdekekkel szemben is érvényesíteni kell. Az egyik legfontosabb feladat, hogy a licenc kiválasztásában, honosításában, továbbfejlesztésében erőteljesebben lehessen támaszkodni a hazai kutató-fejlesztő hálózatra.

A licencvásárlásokkal kapcsolatos engedélyezés hazánkban tudatosan egyszerűsített. Iparjogvédelmi kulturánk általában nem kielégítő. Nincs megfelelő képzés, a szakemberek száma és képzettsége legtöbb helyen messze elmarad a követelményektől.

A szocialista országok egymás közötti licenc kapcsolatai távolról sem meritik ki a lehetőségeket. Az ügyletek esetlegesek, inkább a vállalatok közötti jó kapcsolatok, vagy felsőbb szintű döntés eredményei és nem a szervezett együttműködésé.

Szellemi termékexportunk elsősorban a műszaki hirnév megalapozása szempontjából fontos. Mértéke és fejlődése azonban nem kielégítő. Ennek oka: a szakemberhiány és a megfelelő érdekelttség hiánya. Törekedni kell a szellemi termékek exportjának fejlesztésére is, bár nagyobb arányu növelése nem lehetséges.

Licencpolitikánk megvalósítása érdekében a jövőben az OMFB töltse be az országos koordinálás feladatát, alakítsa ki az ezt elősegítő tematikus információs rendszert.

Meg kell határozni a licencpolitikában érdekelt szervek feladatait. Tovább kell fejleszteni a licenc statisztikai és információs rendszerét.

Az előterjesztés melléklete tartalmazza a kidolgozott Licencpolitikai Irányelvek tervezetét, amelyet az OMFB elnöke adna ki, továbbá az egyes állami szervek feladatait a licencpolitika kidolgozásában és megvalósításában.

A vitában elhangzott főbb észrevételek:

A műszaki fejlesztés feltétlenül szükséges meggyorsítása csak a licencvásárlások jelenlegi mértékének jelentős növelésével lehetséges. Becslések szerint jelenleg a közvetett, technológia- és gépvásárlásokhoz kapcsolt beszerzésekkel együtt a licenc és know-how importja mintegy 11-12 %-át teszi ki kutatási-fejlesztési ráfordításainknak. A jelenlegi fejlettségi színvonal, a műszaki fejlesztés ütemével szemben támasztott igények ennek mintegy dupláját teszik szükségessé. Különösen fontos és időszerű a licencia, know-how és gépi berendezések beszerzésen alapuló technológiai fejlesztése. Az ipari licencvásárlások mellett nagyobb gondot kell fordítani a jövőben a mezőgazdasági és élelmiszeripari beszerzésekre.

A licencvásárlás általános feltételei jók, nem indokolják az elmaradást. A TPB, a Gazdaságpolitikai Bizottság, valamint a PB 1977. júniusi határozatai megfelelő elvi alapot adnak a licencvásárlások gyors fejlesztéséhez. A vállalati önállóság alapvetően elősegíti, nem hátráltatja a licencbeszerzést. Ezt bizonyítja, hogy a licencbeszerzési ráfordítások 1971-75 között megduplázódtak az 1966-70 közötti időszakban eszközölt ráfordításokhoz képest.

Az engedélyezési eljárás egyszerű, gyors, nem gátolja a vásárlásokat, azonban még fejleszteni lehet, az ellenőrzést lényegre-törőbbé, érdemibbé kell tenni. Akadályozza a beszerzéseket a beruházási eszközök hiánya, különösen a feldolgozóiparban.

Alapvető akadályt jelent a helytelen szemléletmód, a vállalatvezetésnél mutatkozó szűklátókörűség, tájékozatlanság, huzódás a kockázatvállalástól, olykor rosszul értelmezett politikai szempontok is.

A kutató-fejlesztő szervezeteknél is megmutatkozó szemléleti hibák, a saját fejlesztés erőltetése, a licencátvétellel kapcsos-

latos adaptációs tevékenység értékének lebecsülése ugyancsak akadályozzák a licencátvételt, a helyes licencpolitika kialakítását és érvényesítését.

A licencia és know-how átvétel és továbbfejlesztés a kutató-fejlesztő tevékenység szerves része, ennek a felfogásnak kell tükröződnie mind a vállalatok, mind a kutató-fejlesztő szervezetek, intézmények szemléletében és gyakorlatában. Ezt a szemléletet tükrözze jobban az előterjesztés, az Irányelvek, a javasolt intézkedések.

A licencátvételre támaszkodó alkotó munka ne legyen másodrendű, kapja meg a megérdemelt anyagi és erkölcsi megbecsülést.

A licencvásárlás előkészítésébe és az átvételbe be kell vonni mindazokat az intézményeket, amelyek elő tudják segíteni a döntést, vagy szerepük lehet a megvalósításban. Növelni kell az ágazati irányító szervek és az OMFB szerepét.

Javitani kell a vállalati vezetés tájékozottságát a hazai kutató-fejlesztő helyek tevékenységéről áttekinthető, rövid információs anyaggal.

Elő kell segíteni a KGST-országokkal a licencforgalom növelését, fel kell lépni az olykor ezen a téren is jelentkező szemléleti hibák ellen.

Szükséges a licencbeszerzést preferáló gazdasági eszközök alkalmazása is. Ezek jellegét, mértékét, alkalmazásuk módját további munka során kell megállapítani.

A szellemi termékek exportjának fokozását szolgáló speciális ösztönzők alkalmazása nem indokolt.

H a t á r o z a t o k

1. A Tudománypolitikai Bizottság felkéri az OMFB elnökét, és a külkereskedelmi minisztert, hogy "A licencpolitika fejlesztésének feladatai, a megvalósítás feltételrendszere" c. előterjesztést a vitában elhangzottaknak megfelelően dolgozzák át, és 1977. december első felében nyújtsák be a Minisztertanácshoz.

Az előterjesztés

- adjon teljesebb képet; tájékoztasson a közvetett, gépi berendezések, technológiák beszerzése során eszközölt licencimport becsült mértékéről is, továbbá a mezőgazdasági licencvásárlás helyzetéről;
- kritikusan értékelje a licencárvétel állapotát, a licencvásárlást akadályozó személyi, szemléleti tényezőket;
- határozottabban tükrözze azt az álláspontot, hogy a külföldi licenc és know-how átvétele a kutatás-fejlesztés szerves része, gazdaságfejlesztésünk, műszaki fejlesztésünk meggyorsításának eszköze.

Az előterjesztők vizsgálják meg az előterjesztés javaslati részében feltüntetett határidők rövidítésének lehetőségét is.

Felelős: OMFB elnöke

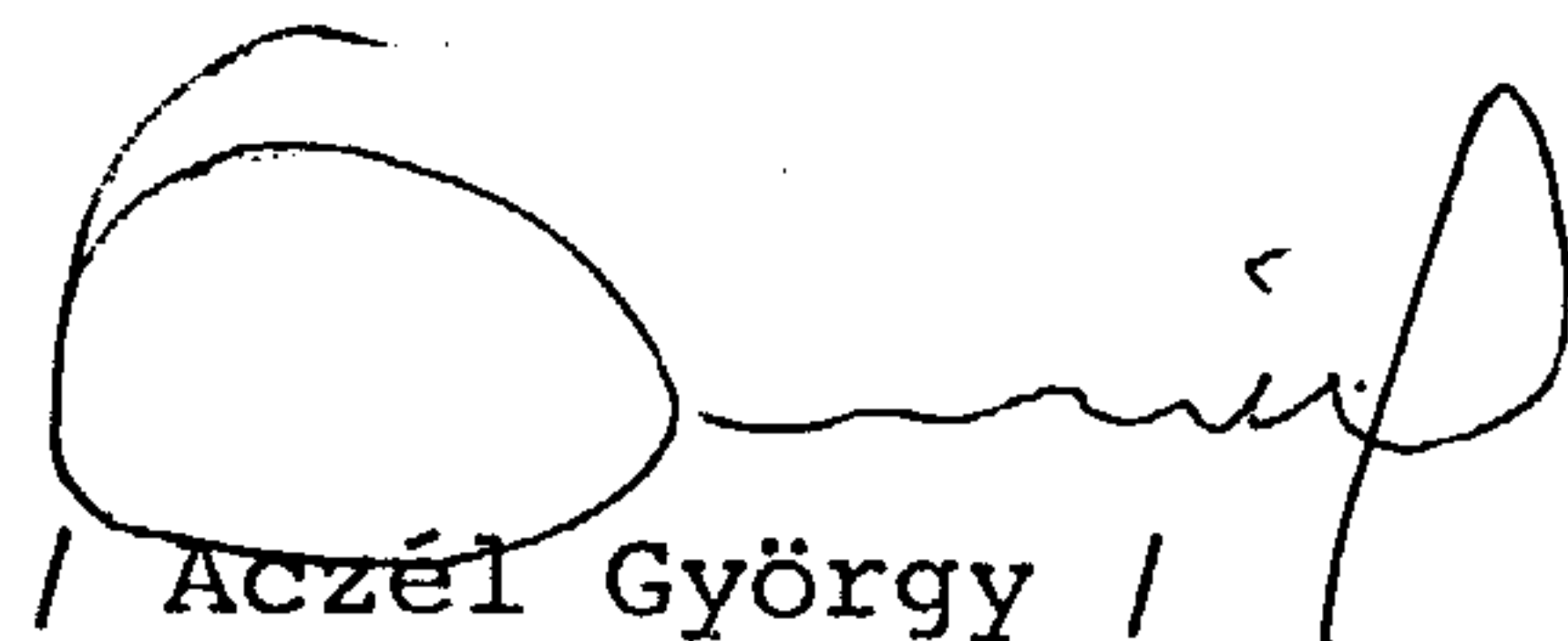
Határidő: 1977. december 15.

2. Az 1. pontban foglaltaknak megfelelően kell átdolgozni a Licencpolitikai Irányelveket is. Ezek határozottabban rögzítsék licencpolitikánk célját, orientálják a licencpolitika megvalósításában érdekelt vállalatokat, intézményeket, kutató-fejlesztő helyeket.

Felelős: OMFB elnöke

Határidő: 1978. március 31.

Budapest, 1977. október 7.

/ Aczél György /

Magyar Országos
Levéltár

XIX-14-83-b-00485/1977

(938d)